

Opravdoví přátelé (1Te 2,13–3,13)

Základní verš

„...ať posílí vaše srdce, abyste byli bezúhonní a svatí před Bohem, naším Otcem, až přijde náš Pán Ježíš se všemi svými svatými.“ (1Te 3,13)

Hlavní myšlenka

Pavel popisuje všechno dobré, co u tesalonických křesťanů vidí, a povzbuzuje je, aby vydrželi i uprostřed pronásledování, kterému musí čelit.

Z toho, co jsme zatím mohli prostudovat, je zřejmé, že křesťané v Tesalonice nebyli pro Pavla pouze členy stejné církve, ale považoval je za své osobní přátele. Bylo mezi nimi hluboké emocionální pouto, které se apoštol snaží stále rozvíjet. Ujišťuje je o své opravdové lásce, čímž se je vlastně snaží připravit na to, aby dokázali unést i konstruktivní kritiku, ke které se brzy také dostane.

Tuto část Pavel začíná i končí modlitbou. Dalo by se říci, že celá tato pasáž je napsána s myšlenkou na modlitbu. Klíčovým tématem je Pavlova touha, aby jeho přátelé z Tesaloniky mohli být při Ježíšově druhém příchodu shledáni jako „bezúhonní a svatí“ (1Te 3,13; viz také 1Te 2,19.20).

Přátelství mezi Pavlem a tesalonickými křesťany bylo hlubší než běžné pozemské přátelství. Do jisté míry přesahovalo hranice času a pozemských dějin. Pavel se těšil na to, že s nimi bude moci prožít celou věčnost. A právě tato touha je jedním z důvodů jeho hlubokého a upřímného zájmu o jejich život a víru. Měl je upřímně rád a chtěl, aby byli připraveni na Kristův návrat.

Podobná zkušenost jako v Judsku

¹³Proto i my děkujeme Bohu neustále, že jste od nás přijali slovo Boží zvěsti ne jako slovo lidské, ale jako slovo Boží, jímž skutečně jest. Vždyť také projevuje svou sílu ve vás, kteří věříte. ¹⁴Nesete podobný úděl jako církve Boží v Kristu Ježíši, které jsou v Judsku. Vytrpěli jste stejné věci od svých vlastních krajanů jako církve v Judsku od židů. ¹⁵Ti zabili i Pána Ježíše a proroky a také nás pronásledovali; nelíbí se Bohu a jsou v nepřátelství se všemi lidmi, ¹⁶když nám brání kázat pohanům cestu spásy. Tak jen dovršují míru svých hříchů. Už se však na nich ukazuje konečný hněv Boží. (1Te 2,13–16)

Osobní studium

Na první pohled se může zdát, jakoby tato pasáž tematicky nesouvisela s tím, co až doposud bylo řečeno o touze líbit se Bohu a o osobním přátelství mezi apoštolem a tesalonickými křesťany (1Te 2,1–12). Verš 13 je ale pokračováním myšlenky o reakci Tesalonických na evangelium, které jim Pavel zvěštoval.

Ve verši 14 se Pavel vrací k tématu podobného údělu těch, kdo následují Krista. Pronásledování v Tesalonice se podobalo dřívějšímu pronásledování křesťanů v Judsku. Judští křesťané byli pronásledováni ze strany některých židů a křesťané v Tesalonice, původně sami pohané, zase čelili útlaku svých pohanských i židovských sousedů. Pavel se jim snaží ukázat, že nejde jen o místní záležitost; každý, kdo se rozhodne následovat Krista, se setká s opozicí či pronásledováním.

V dalších verších (14–16) Pavel hovoří o určité skupině židů, kteří se systematicky snažili na jeho cestách kazit jeho dílo. Je obrovskou tragédií, že tato a podobné biblické pasáže (např. Mt 23,29–38) byly v dějinách překrouceny a použity k „ospravedlnění“ pronásledování židovského národa. Takové zveřejnění jde ale zcela proti duchu toho, co zde apoštol píše. Ten zde hovoří specificky o židovských vysokých představitelích, kteří kvůli Ježíšovu odsouzení spolupracovali s Římany a kteří i nadále bránili šíření evangelia. V jeho slovech tak můžeme slyšet ozvěnu toho, co už Ježíš pověděl o těch, kteří mu usilovali o život (Mt 23,29–36).

Nesmíme zapomínat ani na to, že sám Pavel byl židem a nikdy nevystupoval proti svému vlastnímu národu jako celku. Stejně tak z židovského národa pocházel i Ježíš, první učedníci a jádro prvotní církve. Mezi Pavlovými spolupracovníky bylo také mnoho židů – např. Silas, Barnabáš nebo Timoteus. (Tomuto tématu se více věnují pasáže Ř 9,1–5; 11,1–12.24–32.)

Není tedy možné paušálně odsoudit celou skupinu nebo národ. Každý člověk na zemi je vzácný jako ten, „za něž Kristus zemřel“ (Ř 14,15; 1K 8,11). Křesťan nemůže nikdy žít se zobecňujícími předsudky vůči nějaké skupině lidí.

Aplikace

Dnes už většina z nás dokáže odsoudit historické selhání křesťanů, kteří v dějinách diskriminovali celé skupiny lidí (např. židy). Jak jsi na tom ale ty osobně? Existují v tvém životě předsudky (nejen etnické) vůči některým lidem? Je pro tebe těžké je mít rád a vidět v nich Boží milované děti?

Pavlova radost a naděje

17Bez vás, bratří, byli jsme jako sirotci, i když to bylo nakrátko a jen tělem, ne srdcem; tím usilovněji jsme vás toužili spatřit. 18Proto jsme k vám chtěli přijít, já, Pavel, víc než jednou, ale satan nám v tom vždy zabránil. 19Vždyť kdo je naše naděje, radost a vavřín chlouby před naším Pánem Ježíšem Kristem při jeho příchodu, ne-li právě vy? 20Ano, vy jste naše sláva a radost. (1Te 2,17–20)

Osobní studium

V této pasáži se znovu velmi silně objevuje důraz na osobní přátelství Pavla a křesťanů v Tesalonice. Apoštol tak dělá vše pro to, aby jeho pozdější kritika (1Te 4 a 5) byla chápána jako projev jeho lásky a zájmu o ně. Vždyť právě jeho přátelství jej opravňuje k tomu, aby jim poradil. A rada se nejlépe přijímá od člověka, o němž víme, že mu na nás záleží.

Když Pavel hovoří ve verši 17 o odloučení od svých přátel z Tesaloniky, používá zajímavé sloveso, které bývá překládáno jako „být odloučen“ (ČSP) nebo „osamět“ (B21). Jazykově je však toto řecké sloveso odvozeno od slova „sirotek“, což je zřetelné v překladu „byli jsme jako sirotci“ (ČEP). Svůj nucený odchod z Tesaloniky tak Pavel prožívá s podobným zármutkem jako dítě, kterému zemřeli rodiče. Stýská se mu po nich a touží po tom, aby je znovu navštívil. Fyzicky jsou odloučeni, ale ne v srdci. Toto odloučení apoštol připisuje satanovi, což ukazuje, že i své poslání vnímá v kontextu velkého dějinného sporu mezi satanem a Bohem.

Pavlovo přání setkat se se svými duchovními sourozenci má hlubší základ než jen běžné přátelství; v jeho přání je patrná perspektiva věčnosti. Touží je uvidět i v den návratu Ježíše Krista. Vždyť právě oni jsou potvrzením smysluplnosti jeho služby a v poslední den budou jeho radostí a chloubou! Jakou větší radost si mohl přát než vidět, že jeho služba přispěla ke změně jejich života a připravila je pro věčnost!

Tato pasáž nám zároveň silně připomíná, jak může perspektiva věčnosti ovlivnit naše životní priority. Náš život na této zemi je sice jako „pára“ (Jk 4,14), ale může mít přesah do věčnosti. Pavel se proto ve svém životě zaměřil na to, co má trvalou hodnotu a význam. Vždyť co jiného má opravdovou hodnotu, než záchrana lidí pro Boží království?

Aplikace

Do jaké míry ovlivňuje tvůj život perspektiva věčnosti a života v Božím království? Jak se odráží ve tvých prioritách a každodenním životě?

Timoteova návštěva

¹Když jsme to již nemohli déle vydržet, rozhodli jsme se zůstat v Athénách sami² a poslali jsme Timotea, našeho bratra a Božího spolupracovníka v evangeliu Kristově, aby vás utvrdil a povzbudil ve vaší víře, ³aby se nikdo nedal zvíkat v těchto souzeních; neboť sami víte, že to je náš úděl. ⁴Když jsme byli u vás, předpovídali jsme vám, že na nás přijdou souzení; a to se také, jak vidíte, stalo. ⁵A tak když jsem to již déle nemohl vydržet, poslal jsem Timotea, abych poznal vaši víru, zdali vás snad pokušitel nesvedl, takže by naše námaha vyšla naprázdno. (1Te 3,1–5)

Osobní studium

Pavel je tak nešťastný z toho, že nemá zprávy o církvi v Tesalonice, že se nakonec rozhodne oželeť Timoteovu společnost v Athénách a vyslat jej ke svým přátelům, aby zjistil, jak se jim daří. Protože jej má během této návštěvy Timoteus zastupovat a jednat jeho jménem, dělá apoštol vše pro to, aby potvrdil autoritu svého mladého spolupracovníka. Představuje jej proto jako svého „bratra a Božího spolupracovníka v evangeliu Kristově“, což je velmi silné označení. Pavel však ví, že jeho úkol bude náročný, a tak dělá předem vše pro to, aby byl Timoteus přijat stejně, jako by přišel sám Pavel.

Verše 3 a 4 nám ukazují, co by Pavel svým přátelům řekl, kdyby s nimi byl osobně. Slovo, kterým popisuje jejich „souzení“, je typické pro biblické pasáže hovořící o závěrečné krizi v dějinách této země (např. Mt 24,9–22). Křesťané však nemají být překvapeni a zaskočeni souzením, protože byli předem varováni.

Toto souzení má vyvolávat myšlenku na poslední události, při nichž mu budou muset čelit všichni skuteční Kristovi následovníci (viz Zj 13,14–17). Když tyto problémy přijdou, máme je vnímat jako naplnění proroctví, a tudíž jako zdroj povzbuzení, a ne malomyslnosti. Smyslem proroctví totiž není uspokojit naši zvědavost ohledně budoucnosti, ale nabídnout nám jistotu uprostřed každodenních zkoušek.

Ve verši 5 přidává Pavel ještě jeden důvod, proč poslal Timotea. Obával se, aby těžkosti nepřipravily jeho přátele o jejich pevnou víru. Měl strach, že by tak jeho usilovná služba v Tesalonice byla zbytečná a přišla by vniveč.

Aplikace

S jakými pocity prožíváš životní obtíže a „souzení“? Posilují tvou víru, nebo ji naopak oslabují? Co ti pomáhá vydržet? Obáváš se toho, co tě ještě jako Kristova následovníka může potkat? Naplňují tě eschatologická proroctví spíše obavami, nebo nadějí a jistotou?

Výsledek Timoteovy návštěvy

6Nyní však přišel Timoteus od vás a přinesl radostnou zprávu o vaší víře a lásce i o tom, jak na nás stále v dobrém vzpomínáte a toužíte nás spatřit stejně jako my vás. 7Tak jste nás, bratří, ve vši naší tísní a soužení potěšili svou vírou. 8Nyní jsme zase živi, když vy pevně stojíte v Pánu. 9Jakou chválou se můžeme Bohu odvděčit za všechnu tu radost, kterou z vás máme před jeho tváří? 10Ve dne v noci vroucně prosíme, abychom vás mohli spatřit a doplnit, čeho se nedostává vaší víře. (1Te 3,6–10)

Osobní studium

Slova „nyní však“ (verš 6) naznačují, že Pavel neplýtvá časem a začal psát svůj dopis ihned po Timoteově návratu. Jeho návrat a zprávy o životě jeho přátel, které mu přinesl, naplnily apoštola takovou radostí, že se rozhodl ihned zareagovat a poslat jim dopis.

Nepřítomnost obvyklých slov jako „stále“ a „vždy“ (viz 1Te 1,2) naznačuje, že Pavel chce děkovat Pánu za to, co obvykle nebývalo tématem jeho modliteb za tesalonické křesťany. Jeho radost a díkůvzdání v 1Te 3,9.10 jsou přirozenou a spontánní reakcí na zprávy, které mu přinesl jeho spolupracovník Timoteus.

Čeho se nedostávalo ve víře tesalonickým křesťanům (1Te 3,10)? Bezprostřední kontext nám to neříká. Jak uvidíme později, Pavel se více obával o praktické otázky jejich víry než o jejich teologii. Kapitoly 4 a 5 naznačují, že potřebovali dát do souladu své náboženské vyznání a praktický život. I když k Pavlově velké radosti ve svém životě projevovali křesťanskou lásku a víru a „pevně stáli v Pánu“, přesto potřebovali v určitých oblastech svého života ještě vyrůst a změnit se.

Aplikace

Jakou roli hraje modlitba díky a radosti v tvém duchovním životě? Modlíš se takto častěji za sebe, nebo za druhé? Nakolik tě takové modlitby posilují? Potěšil tě v posledních dnech někdo tak, že za něj můžeš Boha chválit a děkovat mu?

Pavlova modlitba

11Sám náš Bůh a Otec i Ježíš, náš Pán, kéž připraví naši cestu k vám! 12Nechť Pán dá bohatě růst vaší vzájemné lásce i lásce ke všem, tak jako i my vás milujeme, 13ať posílí vaše srdce, abyste byli bezúhonní a svatí před Bohem, naším Otcem, až přijde náš Pán Ježíš se všemi svými svatými. (1Te 3,11–13)

Osobní studium

Vědomí Ježíšova návratu může být velmi silným podnětem pro osobní duchovní růst, protože s sebou přinese spravedlnost a ukončení všeho útlaku. Každý čin lásky a zájmu bude uznán a odměněn (viz např. Mt 10,42). To dává smysl každodennímu jednání křesťana, který svůj život vnímá v tomto širším pohledu.

Pavel však v pasáži, kterou studujeme, zdůrazňuje i to, že Kristův druhý příchod bude znamenat opětovné a slavné setkání rodin a přátel, kteří pak budou díky Ježíši už navždy spolu. Křesťanské vztahy nemají jen dočasnou hodnotu, ale mají trvat navěky.

Slova ve verších 11–13 znějí téměř jako požehnání v závěru společné bohoslužby. Pavel si sice přál, aby se sám mohl do Tesaloniky vrátit a pomoci svým přátelům na jejich cestě víry (1Te 3,10), ale věděl, že i za své nepřítomnosti se za ně může modlit. Prosí tedy Pána, aby tesaloničtí křesťané rostli v lásce ke všem lidem. Tato láska bude tím, čím se budou charaktery Kristových následovníků vyznačovat v době, kdy se Ježíš vrátí.

Poněkud zvláště na nás může působit zmínka ve verši 13 o tom, že se Ježíš vrátí na naši zemi „se všemi svými svatými“. Slovo „svatí“ se v Novém zákoně obvykle vztahuje na lidské bytosti. Na druhé straně novozákonní texty hovořící o Ježíšově druhém příchodu často představují Ježíše doprovázeného anděly (Mt 24,30.31; Mk 8,38; 13,27). O jakých „svatých“ zde tedy Pavel mluví?

Zdá se, že Pavel ve verši 13 používá výrazy vypůjčené ze starozákonního textu v Za 14,5: „*Pak přijde Hospodin, můj Bůh, a s tebou všichni svatí, Bože*“, a aplikuje je na druhý příchod Pána Ježíše. Slovem „svatí“ bývají ve Starém zákoně často popisovány nebeské bytosti, andělé (viz např. Dt 33,2 nebo Da 7,10). Nový zákon naproti tomu tento výraz používá pro lidi, kteří byli v Kristu ospravedlněni. V našem textu se s největší pravděpodobností Pavel vrací ke starozákonnímu použití a hovoří o nebeských bytostech, které budou doprovázet Krista přicházejícího znovu na naši planetu.

Aplikace

Jak na tebe působí vědomí Ježíšova návratu? Je vůbec možné, abys žil už před jeho návratem jako „bezúhonný a svatý“? Co si pod těmito výrazy vlastně představuješ? Jak se mohou stát realitou tvého života?

Podněty k zamyšlení

„Když za Pavlem během jeho pobytu v Korintě přišli z Makedonie Silas a Timoteus, velmi ho to potěšilo. Přinesli mu ‚radostnou zprávu‘ o ‚víře a lásce‘ těch, kteří při první návštěvě poslů evangelia v Tesalonice přijali pravdu (1Te 3,6). Pavel měl k těmto věřícím, kteří zůstali Bohu věrní navzdory zkouškám a protivenství, vřelý vztah.“ (AA 255; PNL 148)

„Skutečná láska nebeského původu není sobecká a náladová. Není závislá na lidské chvále. Jestliže člověk přijímá Boží milost, jeho srdce přetéká láskou k Bohu a k lidem, za které Kristus zemřel. Takovému člověku nejde o lidské uznání. Nemiluje druhé proto, že mu také prokazují lásku, protože se mu líbí nebo uznávají jeho zásluhy, ale proto, že jsou vykoupeným vlastnictvím Ježíše Krista. Jestliže někdo nechápe nebo překrucuje jeho pohnutky, slova a činy, neuráží se, ale jde dál svou cestou. Je laskavý a ohleduplný, není domyšlivý, ale má vždy naději, důvěřuje Boží milosti a lásce.“ (PM 52)

Otázky k rozhovoru

1. *Ve výše uvedeném citátu, ale i na jiných místech svých spisů, použila Ellen Whiteová slovní spojení „lidé, za které Kristus zemřel“. Na koho je možné toto označení vztáhnout? Týká se opravdu všech obyvatel země? Nebo jen Kristových následovníků? Proč nebudou zachráněni všichni, pokud za ně Kristus opravdu zemřel?*
2. *Jakou roli hraje dobrý osobní vztah ve chvílích, kdy je třeba vyjádřit také slova napomenutí? Jak se vám daří tyto dvě oblasti propojit ve vašem sborovém společenství? V čem pro vás může být Pavlova zkušenost inspirativní?*
3. *Pavlův osobní zájem o věřící v Tesalonice je z jeho listu zcela patrný. Zřetelně odráží lásku, kterou Ježíš na této zemi projevoval ostatním lidem. I jeho upřímný zájem otevřel srdce lidí a připravoval je k přijetí evangelia. Jak se můžeme jako křesťané naučit více milovat druhé lidi? Lze se to vůbec „naučit“?*

Shrnutí

V pasáži na tento týden (1Te 2,13–3,13) Pavel popisuje, co prožíval v době, kdy musel odejít z Tesaloniky. Hovoří zde o své radosti ze zpráv, které mu o tesalonických křesťanech přinesl jeho spolupracovník Timoteus do Korintu. Hlavním důrazem této pasáže je osobní vztah a Pavlův zájem o duchovní růst jeho přátel.